

Aan

Minister VWS

Deadline: 6 juni 2025

nota

Aanbieding rapport 'Terug naar de bedoeling van het instrument. Evaluatie van het instrument beschikbaarheidsbijdrage'

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Curatieve Zorg**
Directie Patiënt en
Zorgordening
Team E

Opgesteld door

Datum

2 juni 2025

Kenmerk

4132925-1083500-PZO

Bijlage(n)

3

1. Aanleiding

In opdracht van VWS heeft het onderzoeksbureau Strategies in Regulated Markets (SiRM) het rapport 'Terug naar de bedoeling van het instrument, evaluatie van het instrument beschikbaarheidsbijdrage' opgeleverd. Het rapport betreft een evaluatie naar de inzet en de werking van het instrument beschikbaarheidsbijdrage sinds de inwerkingtreding van het instrument in 2012.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met het versturen van bijgevoegd rapport met bijlagen naar de Tweede Kamer met bijbehorende aanbiedingsbrief. De Kamer wordt op een later moment geïnformeerd over de vervolgstappen naar aanleiding van deze evaluatie.

3. Kernpunten

- De beschikbaarheidsbijdrage is een subsidie op grond van artikel 56a van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) die onder voorwaarden kan worden ingezet om specifieke vormen van zorg beschikbaar te houden. Indien er aan de voorwaarden voor inzet van het instrument wordt voldaan is het aan VWS om hierin de kaders van de betreffende beschikbaarheidsbijdrage te bepalen. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) voert de beschikbaarheidsbijdrage uit. Het Zorginstituut Nederland verzorgt de uitbetaling uit het Zorgverzekeringsfonds en het Fonds langdurige zorg.
- VWS zet het instrument beschikbaarheidsbijdrage momenteel in voor 14 specifieke (zorg)functies met een totale omvang van circa €3 miljard per jaar.
- Op grond van de Algemene wet bestuursrecht geldt er een verplichting om subsidies die berusten op een wettelijk voorschrift, in dit geval art. 56a Wmg, elke vijf jaar te evalueren. De beschikbaarheidsbijdrage is sinds haar inwerkingtreding nog nooit eerder geëvalueerd, met uitzondering van de beschikbaarheidsbijdrage (medische) vervolgopleidingen in 2016.
- Het onderzoek dat door SiRM is uitgevoerd liep van augustus 2024 t/m mei 2025.
- Specifiek heeft VWS gevraagd om onderzoek te doen naar de doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gebruik van het instrument beschikbaarheidsbijdrage. Op doeltreffendheid en rechtmatigheid van de individuele beschikbaarheidsbijdragen wordt niet expliciet ingegaan.

- Het onderzoek bevat een combinatie van retrospectieve analyse en prospectieve analyse. Met andere woorden, er is een mooie tijdlijn te zien waaruit volgt hoe de beschikbaarheidsbijdrage de afgelopen jaren is ingezet en voor welke vormen van zorg. Daarbij is gekeken hoe VWS en de NZa ieder hebben gehandeld. Daaruit vloeien bepaalde aanbevelingen om zowel de inzet als de beoordeling of het instrument geëigend is te kunnen verbeteren.
- De hoofdaanbevelingen luiden:
 - We adviseren VWS om het instrument zorgvuldiger toe te passen;
 - We raden VWS aan om het beoordelingskader voor de inzet van de beschikbaarheidsbijdrage aan te scherpen;
 - Voor de beschikbaarheidsbijdragen (medische) vervolgopleidingen en academische zorg adviseren we VWS om de keuze voor het instrument nader te bezien.
- Vooral de laatste aanbeveling zal mogelijk zorgen voor veel commotie. Het betreft immers de twee beschikbaarheidsbijdragen waar het meeste geld in omgaat. Er gaat 1,8 miljard om t.a.v. de beschikbaarheidsbijdrage voor (medische) vervolgopleidingen en 1 miljard t.a.v. de beschikbaarheidsbijdrage voor academische zorg.
- Gelet op de timing van oplevering van het rapport, de grootte van het rapport en de drie grote aanbevelingen is het aan te raden om het rapport nu alleen met een korte aanbiedingsbrief naar de Kamer te sturen. Uiterlijk eind van dit jaar zal er een inhoudelijke beleidsreactie naar de Kamer worden gestuurd. In de tussentijd kan VWS tezamen met de NZa en eventuele andere (veld)partijen zich beraden op het rapport en de aanbevelingen en welke eventuele vervolgstappen er gezet moeten worden.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Er zal mogelijk veel aandacht zijn voor dit rapport aangezien de roep om vormen van zorg via een beschikbaarheidsbijdrage te bekostigen tot nu toe altijd groot is geweest. Daadwerkelijke inzet is niet altijd mogelijk gelet op de voorwaarden die aan het instrument zijn verbonden.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Er worden kamervragen verwacht naar aanleiding van dit rapport. Daarnaast zullen partijen die een beschikbaarheidsbijdrage (medische) vervolgopleidingen ontvangen en/of een beschikbaarheidsbijdrage voor academische zorg met grote interesse dan wel zorg kijken naar de laatste aanbeveling die is gedaan door SiRM.

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Intern: CZ, MEVA, Z, PZO;

Extern: de NZa.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

Kenmerk

4132925-1083500-PZO

g. Toezeggingen

Er wordt toegezegd uiterlijk aan het eind van het jaar met een inhoudelijke beleidsreactie te komen t.a.v. het rapport en de aanbevelingen die daarin zijn gedaan. Daarin zal de NZa worden betrokken alsmede andere (veld)partijen indien nodig.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.